

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

343.54

Szerző:

Cím: *Erkölc - erkölcstelenség.*

Hely

Idő

"1915"

Személy

Forrás: *Pesti napló*

Helyezés

Bp.

1915 XI/17

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

357.76 1915

(Hely)

(Idő)

Ezen nyomat XX. é. sz. 23 sz.

Erkölc - erkölcstelenség

A puritán gondolkodású fővárosiak és vidékiek bizonyára meglepetéssel pillantották meg Boda Dezső főkapitány kezében az erkölcsrendészet acél seprőjét.

Nem azért, mintha a főkapitány rosszul marnakolná ezt a szerzsámot; hanem azért, hogy még ezekben a nagy időkben is szükség van rája. Valahogy úgy képzelik most el a társadalmat, hogy az embereket a magasztos cél Röntgen-sugárként keresztül-kasul járja, megtisztítja őket minden szennytől és az ideálijizmus magasztos éterén kívül nem hagy meg bennük semmi mást. Érthető csodálkozással hallgatják hát az éjjeli mulatókat festegető történeteket, a buffet-leányok és az arlisanők között lévő különbségekről szóló fejtegetéseket, a százötven koronás fizetések mögött rejlő célokat s egyáltalán mindazokat a sátáni borzalmakat, amelyek az éjjeli mulatók körül éjjel után pokoli táncot járnak.

A puritánok álmélgodása csak egy adattal több annak az igazságnak bizonyítására, hogy az erkölcstelenség olyan gyom, amelyet nem egykönnyen lehet kikapálni. Ime, még a mostani istenitéletes idők sem voltak képesek kiirtani — a főkapitánynak kellett ismét a sarokból a seprőt elővenni, hogy a tulságosan messze kinyuló ágait leverje.

Mikor az ember ilyen erkölcstelenség-hajszát lát, mindig eszébe jut a londoni példa.

Jó harminc esztendővel ezelőtt történt, hogy az angol puritánok rettenetesen fölháborodtak azon a mocskon, amely fővárosukat élékellenitette. Ez így

nem mehet tovább, mondták; — ott, ahonnan a biblia megszámlálhatatlan példányban indul utnak a világ négy tája felé, ott nem terjedhet a tisztesség, ott az Erkölcsnek fehér trónuson kell ülnie és mindenkinek le kell előtte borulnia.

Ennek az elvnek a nevében indult meg a harc a kicsapongás ellen. Tíz esztendeig tartott ez a küzdelem. Ez a küzdelem azonban izig-vérig harc, csata, háboru, birkózás, verekedés volt. Nem merült ki holmi szabályrendelet-gyártásban és kihágási minősítésekben; — mind az a szervezett erő, amit törvény, hatóság, társadalom, egyház, erkölcs összeadni tud, belevetette magát a tusába és példátlan becsületességgel s még példátlanabb kitartással harcolt a kitűzött célért.

Tíz esztendő múlva a yorki érsek egy londoni erkölcsös gyűlésen szóról-szóra ezt mondotta:

— Hölgyeim és uraim szomorodott szívvel kell azt a fájdalmas igazságot megállapítanom, hogy fővárosunkban az erkölcstelenség nem szűnt meg... csak helyet változtatott.

Magától értetődik, hogy e példa-idézés nem vonatkozik Boda főkapitány intézkedésére, és nem akarja azt mondani, hogy az ő rendelete is csak más területre kergette át Belzebub javíthatatlan rajongóit. A főkapitány helyesen és okosan cselekedett, amikor a rendőri kézzel kitapintható és rendőri szemmel észrevehető erkölcstelenségnek ajtot mutat.

Még akkor is csak helyeselni lehet ezt az eljárást, ha mélységes az a meggyőződés, hogy az igazi céll — azt a célt, hogy az erkölcstelenségnek a nyakát szegje — nem fogja eltalálni. Helyeselni kell azért, mert a londoni példánál jóval előbb tudott dolog volt már, hogy a feslettséget szabályrendeletekkel megszüntetni nem lehet. Valamely társadalom gazdasági helyzete, termelő képessége

anyagi javainak arányos elosztódottsága — s az ezen fölépülő vallás (világnézet) és iskola által terjesztett és mélyen megfogantatott kulturális és szociális fölfogás: ez, csakis ez képes az erkölcstelenségnek elejét venni.

De azért, ismétlem, csak tetszéssel lehet szemlélni a főkapitány kezében a seprőt. Mert az, hogy ennek a műveletnek esetleg nem lesz mély fogantatja, nem lehet ok arra, hogy végképpen abba hagyják. Ilyen okfejtéssel akár azt is lehetne kívánni, ne büntessék a gyilkosságot — de várjuk meg annak az ideális társadalomnak az eljövételét, ahol az ideális gazdasági helyzeten fölépült ideális morál kiapasztja azt a forrást, amelyből a bűn táplálkozik.

Igaz, magát az erkölcstelenséget nem tudja elűntetni a rendőrség; de az ő keze és seprője nélkül, az erkölcstelenség kiszökne már megszokott medréből és olyan területeket is elárasztana, amelyek eddig tiszták voltak.